

Sygn. akt I Ca 22/15

POSTANOWIENIE

Dnia 12 lutego 2015 r.

Sąd Okręgowy w Łomży I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	Włodzimierz Wójcicki
Sędziowie:	Eugeniusz Dąbrowski Andrzej Kordowski (spr.)
Protokolant:	Anna Sobieska

po rozpoznaniu w dniu 12 lutego 2015 r. w Łomży na rozprawie

sprawy z wniosku M. P.

z udziałem (...) S.A z siedzibą w L.

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego w Zambrowie VI Zamiejscowego Wydziału Cywilnego w W. Mazowieckiem

z dnia 28 października 2014 r., sygn. akt VI Ns 644/13

postanawia:

I. apelację oddalić;

II. zasądzić od wnioskodawcy M. P. na rzecz uczestnika (...) S.A z siedzibą w L. kwotę 120 /sto dwadzieścia/ złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania za instancję odwoławczą.

Sygn. akt I Ca 22/15

UZASADNIENIE

M. P. wniósł o ustanowienie służebności przesyłu na jego nieruchomości położonej w G. oznaczonej jako działki ewidencyjne (...) za odpowiednim wynagrodzeniem w kwocie 13.000 zł jako należności głównej. W uzasadnieniu wskazał, że na jego nieruchomości posadowionych jest pięć słupów elektrycznych pojedynczych jak też sześć słupów podwójnych oraz biegnie linia napowietrzna niskiego napięcia o długości 30 m i średniego napięcia o długości 345, które wraz z pasem ochronnym zajmują znaczącą część działki. W tej sytuacji nie można w pełni efektywnie korzystać z całej nieruchomości.

(...) S.A. w L. wniosła o oddalenie wniosku w całości. W uzasadnieniu podniosła, że korzysta z nieruchomości wnioskodawcy w ramach przysługującego jej prawa służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu, które zostało nabyte w drodze zasiedzenia przez jej poprzednika prawnego - Skarb Państwa dla poszczególnych linii w datach: 18 lutego 1977 r., 22 lutego 1977 r., a dla stacji transformatorowej z dniem 30 sierpnia 1999 r. przyjmując posiadanie w dobrej wierze, a następnie przekazane kolejnym następcom prawnym, aż do uczestniczki postępowania włącznie.

Sąd Rejonowy w Zambrowie VI Zamiejscowy Wydział Cywilny w W. Mazowieckiem postanowieniem z dnia 28 października 2014 r. sygn. akt VI Ns 644/13 wniosek oddalił (pkt I postanowienia) oraz zasądził od wnioskodawcy na rzecz uczestnika kwotę 257 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania (pkt II postanowienia).

Sąd Rejonowy poczynił następujące ustalenia faktyczne i ocenę prawną.

M. P. jest właścicielem nieruchomości położonej w G. oznaczonej jako działki ewidencyjne (...), dla której w tutejszym sądzie prowadzona jest księga wieczysta (...). W obrębie działki ewidencyjnej numer (...) znajdują się słupy elektroenergetyczne przez które biegną przewody napowietrznej linii elektroenergetycznej niskiego napięcia nN-04 kV, zasilanej ze stacji transformatorowej nr (...) (...). Długość linii niskiego napięcia w obrębie tej działki wnioskodawcy wynosi około 395 m. Ponadto na tej działce posadowione są również słupy przez które biegnie linia średniego napięcia prowadząca z działki numer (...) również należącej do wnioskodawcy, przy czym ma ona długość około 115 m w zakresie odgałęzienia do stacji (...) G. oraz 35 m w zakresie odgałęzienia do stacji 9-151 G.. W obrębie działki ewidencyjnej numer (...) znajduje się również stacja transformatorowa (...)G.. Nad działką numer (...) biegnie z kolei tylko linia średniego napięcia SN-15 kV relacji C.-D. o długości około 200 m jako trzon linii oraz odgałęzienie na stację transformatorową 9-151 G., które stanowi odcinek o długości 160 m.

Napowietrzna linia elektroenergetyczna niskiego napięcia nN-04 kV, zasilana ze stacji transformatorowej nr 9-151 G. biegnąca przez działkę nr (...), została wybudowana w roku 1967 w ramach tak zwanej powszechnej elektryfikacji kraju. Została ona wybudowana zgodnie z projektem i odebrana protokołem z dnia 22 lutego 1967 r. W tej samej dacie zostały odebrane protokolarnie odcinki linii średniego napięcia biegnące przez działkę numer (...).

Przesyłowa energetyczna linia napowietrzna SN-15 kV relacji C.- D. została oddana do eksploatacji w dniu 18 lutego 1967 r., przy czym dotyczy jej również w obrębie działki numer (...) protokół odbioru z dnia 22 lutego 1967 r. Od tej daty do chwili obecnej nie nastąpiła żadna zmiana w jej przebiegu. Obie linie zarówno niskiego jak i średniego napięcia od dnia oddania ich do eksploatacji, aż do chwili obecnej były wykorzystywane do przesyłu (dystrybucji) energii elektrycznej. W związku z tym pracownicy zakładu energetycznego (dystrybutora energii) dokonywali działań niezbędnych do bezpiecznej eksploatacji linii, a więc przeglądów, konserwacji remontów, a także usuwania niesprawności i awarii tej linii, gdy takowe miały miejsce, zasadniczo w obrębie nieruchomości powoda wystarczające były okresowe oględziny linii. (...) transformatorowa 9-151 G. na nieruchomości o numerze ewidencyjnym (...) została przebudowana na podstawie decyzji z dnia 9 marca 1976 r. zatwierdzającej plan realizacyjny i udzielającej pozwolenia na budowę zgodnie z projektem. Ostatecznie tę stację odebrano protokołem z dnia 30 sierpnia 1979 r. i włączono w skład linii dostarczającej energię elektryczną odbiorcom.

Zakład energetyczny o którym mowa wyżej funkcjonował jako przedsiębiorstwo państwowe, początkowo w ramach gospodarki nakazowo- rozdzielczej właściwej dla ustroju gospodarczego Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Po zmianach ustrojowych wywołanych przełomem 1989 roku, było to przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą Zakład (...) w B. z siedzibą w B. wpisane do rejestru przedsiębiorstw państwowych za numerem PP 187 prowadzonego przez Sąd Rejonowy Sąd Gospodarczy VIII Wydział Gospodarczy w B..

Zarządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 lipca 1993 r., a następnie aktem notarialnym z dnia 12 lipca 1993 r., Rep A nr (...)sporządzonym przed Notariuszem T. J. w W. nastąpiło przekształcenie ww. przedsiębiorstwa państwowego w spółkę akcyjną, której nazwa brzmiała: Zakład (...) Spółka Akcyjna. Jej siedzibą był B.. Następnie po zawarciu umowy aportowego zbycia przedsiębiorstwa z dnia 30 czerwca 2007 r., oraz dalszych przekształceniach

podmiotowych rozpoczęła działalność (...) sp. z o.o., przekształcona następnie w spółkę akcyjną, na którą przeszła własność urządzeń przesyłowych wraz z prawami związanymi z tymi urządzeniami.

Z dniem 31 sierpnia 2010 r. (...) sp. z o.o. uległa połączeniu stosownie do przepisów kodeksu spółek handlowych poprzez przeniesienie całego majątku spółki przejmowanej na (...) S.A. z siedzibą w L. jako spółkę przejmującą.

Sąd Rejonowy wskazał, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się możliwość zasiedzenia takiej służebności gruntowej, która odpowiada treści obecnej służebności przesyłu określonej w art. 305¹-305⁴ k.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 2005 r., II CK 489/04).

Służebność gruntowa jest jedynym spośród ograniczonych praw rzeczowych, które może powstać ex lege w trybie zasiedzenia, gdy zostaną spełnione przesłanki określone w przepisie art. 292 k.c. oraz odpowiednio zastosowane przesłanki z przepisu art. 172 k.c., przy uwzględnieniu art. 352 k.c.

Stosownie do treści art. 292 k.c. służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie tylko w wypadku, „gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia”. Sąd I instancji stwierdził, że w sprawie niniejszej istnienie słupa i elektrycznej napowietrznej linii przesyłowej niewątpliwie spełnia przesłankę istnienia „trwałego i widocznego urządzenia”.

Sąd Rejonowy wskazał, że do nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie konieczne są tylko dwie przesłanki: samoistne posiadanie i upływ czasu przewidzianego w ustawie. Swoistą postacią posiadania jest według treści art. 352 k.c. „posiadanie służebności”. Odróżnia się ono od posiadania rzeczy tym, że nie obejmuje władania rzeczą. Niezbędny jest tutaj zamiar korzystania z nieruchomości dla siebie (animus rem sibi utendi). Natomiast w obszarze fizycznego związku z nieruchomością (corpus) posiadanie służebności ogranicza się do „faktycznego korzystania” z nieruchomości w ograniczonym zakresie czyli „w zakresie odpowiadającym treści służebności”.

Sąd I instancji podniósł, że w sprawie niniejszej linia przesyłowa średniego jak też niskiego napięcia i towarzyszące im urządzenia w postaci stacji transformatorowej były budowane na podstawie ustawy z dnia 28 czerwca 1950 r. o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli (Dz.U. Nr 28, poz. 256 z 1950 r., ze zm.). Według art. 4 ust 1 i 2 tej ustawy we wsiach lub osiedlach, objętych zarządzeniem o powszechnej elektryfikacji - osobom, posiadającym odpowiednie upoważnienie właściwego zjednoczenia energetycznego, służy prawo wstępu na posesje i do budynków, dokonywania tam oględzin i pomiarów oraz wykonywania robót i zakładania urządzeń, jakich wymagać będzie powszechna elektryfikacja, stosownie do zarządzenia, określonego w art. 1 ust. 1. Właściciel, użytkownik, dzierżawca, najemca, posiadacz lub zarządca budynku albo posesji obowiązany jest umożliwić wstęp i wykonanie czynności, określonych w ust. 1.

Sąd Rejonowy wskazał, że poprzez linię wykonaną w myśl powyższych przepisów następowało przesyłanie energii przez dystrybutora, którym było przedsiębiorstwo państwowe a jego właścicielem Skarb Państwa.

Sąd I instancji podniósł, że upływ czasu konieczny do nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie zależny jest od zakwalifikowania posiadania według kryterium dobrej lub złej wiary posiadacza w chwili uzyskania przez niego posiadania. Do zmiany kodeksu cywilnego w roku 1990 termin dla złej wiary wynosił 20 lat, a dobrej lat 10. Kodeks cywilny nie zawiera definicji dobrej wiary. Pojęcie to ma charakter klauzuli generalnej. Posiadacz służebności jest w dobrej wierze, gdy pozostaje w błędnym, ale usprawiedliwionym okolicznościami przekonaniu, że przysługuje mu prawo, odpowiadające wykonywanej służebności. Korzystanie z cudzej nieruchomości z zakresie odpowiadającym treści służebności gruntowej na podstawie oświadczenia złożonego bez formy aktu notarialnego jest posiadaniem tej służebności w złej wierze (tak wielokrotnie SN m.in.: w postanowieniu z dnia 14 czerwca 2005 r., V CSK 700/04, Lex nr 301799; postanowieniu z dnia 4 listopada 1998 r., II CKU 69/98, Prok. i Pr. (wkładka) 1999, nr 2, poz. 30; w wyroku z dnia 4 lutego 1988 r., IV CR 45/88, OSNC 1990, nr 2, poz. 33).

Sąd Rejonowy wskazał, że przepisy o prawnej możliwości ustanowienia służebności przesyłu zostały wprowadzone do porządku prawnego dopiero w dniu 3 sierpnia 2008 r. Sam fakt istnienia linii przesyłowej utworzonej w obrębie

przedmiotowej nieruchomości, uzasadnia pogląd, że poprzednik prawny uczestnika, posiadał służebność o treści odpowiadającej treści służebności przesyłu. Trwale urządzenia w postaci słupów na działkach numer (...) oraz rozpięte na nich przewody jak też stacja transformatorowa dowodziły od chwili ich posadowienia, że następuje korzystanie z nieruchomości w zakresie służebności. Na nieruchomości wnioskodawcy (dotyczy to obu działek) korzystanie z linii przesyłowych rozpoczęło się w dniu 23 lutego 1967 r., co wynika z daty protokolarnego odbioru. Przebudowa linii w końcu lat siedemdziesiątych nie modyfikowała trasy przebiegu tej linii, ale miała wpływ na posadowienie stacji transformatorowej, którą wówczas przeniesiono. Dlatego bieg zasiedzenia dla tej stacji należy liczyć od dnia 31 sierpnia 1979 r.

Sąd I instancji stwierdził, że rozpoczynając bieg zasiedzenia służebności, poprzednik prawny uczestnika był w dobrej wierze, chociaż nie miał tytułu prawnego do korzystania z nieruchomości. Przepisy ustawy z dnia 28 czerwca 1950 r. o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli (Dz. U. nr 28, poz. 256 z 1950 r. ze zm.) mogą być jednak uznane za wystarczającą podstawę do przyjęcia dobrej wiary w zakresie korzystania z przedmiotowej służebności. Dlatego nabycie służebności w drodze zasiedzenia nastąpiło z dniem 23 lutego 1977 r. w zakresie linii przesyłowych i z dniem 31 sierpnia 1989 r. w zakresie stacji transformatorowej na działce numer (...).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Rejonowy orzekł jak w sentencji.

O kosztach rozstrzygnął na zasadzie art. 520 § 2 k.p.c.

Od powyższego postanowienia apelację złożył wnioskodawca M. P., zaskarżając go w całości. Skarżący zarzucił postanowieniu:

1) naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 k.p.c., które miało wpływ na treść rozstrzygnięcia w szczególności poprzez:

- sprzeczności poczynionych ustaleń faktycznych w postanowieniu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego w szczególności poprzez ustalenie, że poprzednik prawny uczestnika postępowania w tym przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) w B. posiadał służebność o treści odpowiadającej treści służebności przesyłu od dnia 23 lutego 1967 r.; że trwale urządzenia w postaci słupów na działkach numer (...) oraz rozpięte na nich przewody jak też stacja transformatorowa dowodziły od chwili ich posadowienia, że następuje korzystanie z nieruchomości w zakresie służebności; podczas gdy z treści zebranego w sprawie materiału dowodowego nie wynika nieprzerwany ciąg przeniesień posiadania służebności i linii energetycznych objętych wnioskiem o ustanowienie służebności przesyłu oraz podczas gdy z treści zebranego w sprawie materiału dowodowego nie wynika czy i kiedy przeniesiono posiadanie służebności gruntowej o treści służebności przesyłu lub czy i kiedy przeniesiono posiadanie służebności przesyłu lub czy i kiedy przeniesiono posiadanie linii energetycznych objętych wnioskiem ze Skarbu Państwa na Zakład (...) w B., z treści zebranego w sprawie materiału dowodowego nie wynika czy i kiedy przeniesiono posiadanie służebności gruntowej o treści służebności przesyłu lub czy i kiedy przeniesiono posiadanie służebności przesyłu lub czy i kiedy przeniesiono posiadanie linii energetycznych objętych wnioskiem z Zakładu (...) w B. na Zakład (...) S. A., podczas gdy z treści zebranego w sprawie materiału dowodowego nie wynika czy i kiedy przeniesiono posiadanie służebności gruntowej o treści służebności przesyłu lub czy i kiedy przeniesiono posiadanie służebności przesyłu lub czy i kiedy przeniesiono posiadanie linii energetycznych objętych wnioskiem z Zakładu (...) S. A. na (...) Sp. z o. o., podczas gdy z treści zebranego w sprawie materiału dowodowego nie wynika czy i kiedy przeniesiono posiadanie służebności gruntowej o treści służebności przesyłu lub czy i kiedy przeniesiono posiadanie służebności przesyłu lub czy i kiedy przeniesiono posiadanie linii energetycznych objętych wnioskiem z (...) Sp. z o. o. na (...) S. A. w L. bowiem nie ma w aktach sprawy dokumentów w postaci protokołów, decyzji, ani umów dotyczących przeniesienia posiadania linii energetycznych potwierdzających przeniesienie posiadania linii energetycznych oraz potwierdzających przeniesienie posiadania służebności ze Skarbu Państwa na Zakład (...) w B., z Zakładu (...) w B. na Zakład (...) S. A., z Zakładu (...) S. A. na (...) Sp. z o. o., z (...) Sp. z o. o. na (...) S. A. w L.;

- sprzeczności poczynionych ustaleń faktycznych w postanowieniu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego w szczególności poprzez ustalenie że poprzednicy prawni uczestnika postępowania przedsiębiorstwo

państwowe Zakład (...) w B., Zakład (...) S. A., (...) Sp. z o. o., (...) S. A. w L. posiadali służebność gruntową lub służebność przesyłu w dobrej wierze, że poprzednik prawny uczestnika postępowania był w dobrej wierze, chociaż nie miał tytułu prawnego do korzystania z nieruchomości wnioskodawcy; podczas gdy z treści zebranego w sprawie materiału dowodowego w postaci dokumentów zawartych w aktach wieczystoksięgowych prowadzonych dla księgi wieczystej o numerze kw LM 1W/ (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Zambrowie IX Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych z siedzibą w W. Mazowieckiem wynika, że ani przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) w B., ani Zakład (...) S. A., ani (...) Sp. z o. o., ani (...) S. A. w L. nie uzyskali żadnej decyzji ani umowy uprawniającej do korzystania w dłuższym okresie czasu z działek numer (...) w zakresie posiadania służebności przesyłu lub służebności gruntowej na prawach służebności przesyłu oraz w zakresie utrzymywania urządzeń przesyłowych na działkach numer (...) co świadczy o braku usprawiedliwionego okolicznościami przekonania uczestnika postępowania i jego przedników prawnych o prawie do korzystania w dłuższym okresie czasu z działek numer (...);

- niezgodne z zasadami logiki i niezgodne z zasadami doświadczenia życiowego dokonanie ustalenia przez Sąd I instancji w zaskarżonym postanowieniu, że posiadanie służebności przez uczestnika postępowania i jego poprzedników prawnych na działkach wnioskodawców jest posiadaniem w dobrej wierze;

2) naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 386 § 4 k.p.c., art. 217 § 1 k.p.c., art. 217 § 2 k.p.c., art. 217 § 3 k.p.c., art. 227 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych sądowych, które to uchybienie miało istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia i wynik sprawy poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie tych przepisów poprzez nierozpoznanie istoty sprawy poprzez nieprzeprowadzenie w całości postępowania dowodowego w szczególności nie dopuszczenie dowodu z opinii biegłych sądowych;

3) naruszenie art. 2 Konstytucji w związku z art. 21 ust. 1 i art. 21 ust. 2 Konstytucji - poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, zgodnie z którymi Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej, co wyraża m.in. zasadę pewności prawa oraz zasadę nie działania prawa wstecz oraz zasadę zaufania obywateli do działań Państwa w zakresie stanowienia i stosowania prawa - które miało wpływ na treść rozstrzygnięcia w związku z tym, że Sąd I instancji stwierdził w drodze wykładni że art. 292 k.c. w związku z art. 285 k.c. pozwala na zasiedzenie służebności gruntowej o treści służebności przesyłu, które miało wpływ na treść rozstrzygnięcia niniejszej sprawy;

4) obrazę i naruszenie art. 64 ust 2. i ust. 3 Konstytucji w zw. z art. 31 ust. 1 i ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie - zgodnie z którymi własność może być ograniczona tylko w drodze ustawy i tylko w zakresie, w jakim nie narusza ona istoty prawa własności przy uwzględnieniu zasady równej dla wszystkich ochrony własności i innych praw majątkowych - które miało wpływ na treść rozstrzygnięcia w związku z tym, że Sąd I instancji stwierdził w drodze wykładni że art. 292 k.c. w związku z art. 285 k.c. pozwala na zasiedzenie służebności gruntowej o treści służebności przesyłu które miało wpływ na treść rozstrzygnięcia niniejszej sprawy;

5) naruszenie prawa materialnego, tj. art. 285 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 145 k.c. poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 285 § 1 i § 2 k.c. w zw. z art. 145 k.c. poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że przesłanką nabycia służebności gruntowej o treści służebności przesyłu przez zasiedzenie jest spełniona także wówczas, gdy służebność gruntowa ułatwia funkcjonowanie przedsiębiorstwa przesyłowego, podczas gdy przesłanką nabycia służebności gruntowej o treści służebności przesyłu przez zasiedzenie jest zwiększenie użyteczności nieruchomości władnącej, co wymaga oznaczenia nieruchomości władnącej zgodnie art. 285 § 1 i § 2 k.c. w zw. z art. 145 k.c.;

6) naruszenie prawa materialnego, tj. art. 7 k.c., art. 172 § 1 k.c., art. 172 § 2 k.c. poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie w szczególności poprzez przyjęcie, że uczestnik postępowania jest posiadaczem służebności w dobrej wierze i jest mu potrzebny okres 20 lat do zasiedzenia służebności, podczas gdy w aktach sprawy i zgromadzonym materiale dowodowym nie ma żadnej decyzji lub umowy uprawniającej uczestnika postępowania lub jego poprzedników prawnych do korzystania z nieruchomości działek wnioskodawcy w dłuższym okresie czasu, podczas gdy uczestnik postępowania ani jego poprzednicy prawni nigdy nie występowali do wnioskodawcy o ustanowienie służebności przesyłu lub służebności gruntowej na prawach służebności przesyłu, podczas gdy

posiadanie służebności na działkach wnioskodawcy nigdy nie opierało się na uprawnieniu wynikającym z aktu notarialnego;

7) naruszenie prawa materialnego, tj. art. 292 k.c., art. 305⁴ k.c., art. 348 k.c., art. 352 § 2 k.c., art. 176 § 1 k.c. poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie w szczególności poprzez bezpodstawne przyjęcie, że doszło do nieprzerwanego ciągu przeniesień posiadania służebności przesyłu oraz służebności gruntowej na prawach służebności przesyłu pomimo braku w aktach sprawy decyzji przekazujących posiadanie linii energetycznej i służebności pomiędzy poszczególnymi poprzednikami prawnymi uczestnika postępowania, pomimo braku w aktach sprawy umów przekazujących posiadanie służebności i linii energetycznej, pomimo braku w aktach sprawy protokołów zdawczo - odbiorczych, poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie w szczególności poprzez bezpodstawne przyjęcie, że może nastąpić przeniesienie posiadania linii energetycznej oraz że może nastąpić przeniesienie posiadania służebności przesyłu i służebności gruntowej na podstawie samego tylko przepisu bez sporządzenia decyzji przekazujących posiadanie linii energetycznej i służebności, bez sporządzenia umów przekazujących posiadanie służebności i linii energetycznej, bez sporządzenia protokołów zdawczo - odbiorczych;

8) naruszenie przepisów postępowania art. 609 § 1 k.p.c. i art. 510 § 1 k.p.c., które miały wpływ na treść rozstrzygnięcia poprzez bezpodstawne przyjęcie, że uczestnik postępowania (...) w L. miał interes prawny w podniesieniu zarzutu nabycia służebności gruntowej o treści służebności przesyłu przez Skarb Państwa i że uczestnik postępowania (...) w L. miał interes prawny w podniesieniu zarzutu nabycia służebności gruntowej, o treści służebności przesyłu przez poprzedników prawnych uczestnika postępowania.

Wskazując na powyższe zarzuty, skarżący wniósł o:

1) zmianę pkt. 1 zaskarżonego postanowienia poprzez uwzględnienie wniosku i ustanowienie odpłatnej służebności przesyłu oraz zasądzenie od uczestnika postępowania (...) S. A. z siedzibą w L. na rzecz wnioskodawcy M. P. kwoty 13.000 zł należności głównej tytułem odpowiedniego wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu z ustawowymi odsetkami od dnia wydania postanowienia do dnia zapłaty;

2) zmianę pkt. 2 zaskarżonego postanowienia poprzez zasądzenie od (...) S. A. z siedzibą w L. na rzecz wnioskodawcy M. P. kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych;

ewentualnie wniósł o:

3) uchylenie w całości zaskarżonego postanowienia;

ponadto niezależnie od żądań określonych w pkt. 1 i 2 wniósł o:

4) zasądzenie od uczestnika postępowania (...) S. A. z siedzibą w L. na rzecz wnioskodawcy M. P. kosztów procesu za instancję odwoławczą według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uczestnik postępowania (...) S.A. w L. wniósł o oddalenie apelacji oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje.

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie z uwagi na nietrafność podniesionych w niej zarzutów. Należy stwierdzić, że wywiedziona apelacja, jakkolwiek obszerna i wskazująca na naruszenie licznych przepisów prawa, w tym Konstytucji RP, stanowi wyłącznie polemikę ze stanowiskiem Sądu Rejonowego.

Zdaniem Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy i wyczerpujący rozważył wszystkie okoliczności sprawy i dowody zebrane w toku postępowania, dokonując następnie na ich podstawie właściwych ustaleń

faktycznych. Postępowanie w niniejszej sprawie zostało przeprowadzone wnikliwie i starannie, zaś ocena materiału dowodowego dokonana przez Sąd I instancji nie wykazuje błędów logicznych i nie wykracza poza ramy swobodnej oceny dowodów.

Odnosnie zarzutów naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 233 § 1 k.p.c. wskazać należy, że sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Do skutecznego postawienia zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., skarżący obowiązany jest wykazać, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu (zob. wyrok z dnia 6 listopada 1998 r., III CKN 4/98, (...), por. też wyrok z dnia 10 kwietnia 2000 r., V CKN 17/00, OSNC 2000/10/189). Dopóki, więc skarżący nie wykaze istotnych błędów logicznego rozumowania, sprzeczności oceny z doświadczeniem życiowym, braku wszechstronności czy też bezzasadnego pominięcia dowodów, które prowadzą do wniosków odmiennych, dopóty nie można uznać, że sąd naruszył art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 23 marca 1999 r., sygn. akt III CZP 59/98 (OSNC 1999, nr 7-8, poz. 124) podkreślił, że same nawet bardzo poważne wątpliwości, co do trafności oceny dokonanej przez Sąd I instancji, jeśli tylko nie wykroczyła ona poza granice zakreślone w art. 233 § 1 k.p.c. nie powinny stwarzać podstawy do zajęcia przez Sąd II instancji odmiennego stanowiska.

Zdaniem Sądu Okręgowego wszelkie zarzuty apelacji w tym zakresie stanowią klasyczną polemikę ze stanowiskiem przyjętym przez Sąd I instancji. Treść zarzutów i ich rozwinięcie w uzasadnieniu apelacji świadczą jedynie o przekonaniu strony o innej niż przyjął sąd doniosłości dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu. Skarżący nie wskazał w wystarczający sposób przyczyn, dla których dowody zostały ocenione przez Sąd Rejonowy w sposób naruszający art. 233 § 1 k.p.c. Wszystkie złożone do akt dokumenty oraz zeznania przesłuchanych w niniejszej sprawie świadków Sąd Rejonowy poddał swobodnej ocenie, a skarżący nie wykazał wymaganej dla skutecznego podważenia tej oceny okoliczności, iż Sąd ten uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego. Sąd Rejonowy przede wszystkim dokonał wszechstronnej oceny zebranych w sprawie dokumentów oraz zeznań świadków, mając na względzie zasady logiki i wiedzy powszechnej. Zdaniem Sądu Okręgowego ocena ta została dokonana prawidłowo i nie budzi żadnych zastrzeżeń. Sąd Rejonowy przeprowadził ocenę zgromadzonych w sprawie dowodów we wzajemnym powiązaniu ze sobą, uznając, iż zasługują one na podzielenie. Wiarygodność dokumentów złożonych do akt tej sprawy nie budziła żadnych wątpliwości i nie była kwestionowana.

W uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, stosownie do treści art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., Sąd I instancji podał, na jakich dowodach i dlaczego oparł się, dokonując ustaleń stanu faktycznego, powołał przy tym zastosowane przepisy prawa.

Na podstawie wskazanych powyżej dowodów w postaci dokumentów i zeznań świadków Sąd I instancji prawidłowo ustalił, że na należących do wnioskodawcy działkach nr (...) korzystanie z urządzeń (linii) przesyłowych rozpoczęło się 23 lutego 1967 r., a odnośnie stacji transformatorowej – od dnia 31 sierpnia 1979 r. W związku z powyższym, uwzględniając treść przede wszystkim art. 172 k.c. w brzmieniu pierwotnym (obowiązującym w dniu jego wejścia w życie do jego zmiany w 1990 r.), Sąd Rejonowy prawidłowo przyjął, że nabycie służebności odpowiadającej służebności przesyłu w drodze zasiedzenia nastąpiło z dniem 23 lutego 1977 r. w zakresie linii przesyłowych i z dniem 31 sierpnia 1987 r. w zakresie stacji transformatorowej – na rzecz poprzednika prawnego uczestnika postępowania (Skarbu Państwa). Słusznie przy tym Sąd I instancji przyjął dobrą wiarę posiadacza w chwili uzyskania posiadania. Przypomnieć należy, że dla ustalenia, czy posiadacz służebności jest w dobrej czy w złej wierze, ma znaczenie nie jego wiedza o tym, kto jest właścicielem obciążonej nieruchomości, ale jego przekonanie co do tego, czy przysługuje mu wykonywane prawo (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2004 r., III CK 496/02, LEX nr 152776). W niniejszej sprawie linie przesyłowe i towarzyszące im urządzenia w postaci stacji transformatorowej zostały wybudowane na podstawie ustawy z dnia 28 czerwca 1950 r. o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli, a w aktach sprawy brak jest dowodu, z którego wynikałoby, że ówczesny właściciel działki nie wyraził zgody na takie umiejscowienie urządzeń Zakładu (...) (bądź jednoznacznie sprzeciwiał się temu). Za

tym, że poprzednik prawny uczestnika postępowania pozostawał wówczas w dobrej wierze przemawia stanowisko zaprezentowane w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 23 września 2010 r. (III CSK 319/09, LEX nr 661874), zgodnie z którym posiadanie służebności gruntowej polegającej na korzystaniu z trwałych i widocznych urządzeń posadowionych na nieruchomości przez przedsiębiorstwo energetyczne, może być uznane za posiadanie w dobrej wierze z chwilą jego objęcia, na podstawie przepisów ustawy z dnia 28 czerwca 1950 r. o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli (Dz. U. z 1950 r., Nr 28, poz. 256 z późn. zm.). W uzasadnieniu orzeczenia Sąd Najwyższy wskazał, że dobra wiara posiadacza wynikała w takiej sytuacji z przekonania o służącym mu prawie do postawienia słupów i rozpięcia na nich linii elektroenergetycznej, a następnie korzystania z dostępu do niej. Przekonanie to miało podstawę prawną w przepisach obowiązujących w czasie obejmowania służebności w posiadanie: ustawy z dnia 28 czerwca 1950 r. o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli. Do wykonywania służebności nie były wymagane żadne szczególne akty administracyjne i w przyjętej przez lata praktyce, zwłaszcza w początkowym okresie obowiązywania wskazanych przepisów, nie przywiązywano wagi, o czym powszechnie wiadomo, do wypełniania obowiązków o charakterze formalnym. Za wystarczające powinno się zatem uznać faktyczne wykonywanie uprawnień, wynikające z zastosowania w szczególności art. 1 ust. 1 oraz art. 4 ust. 1 i 2 powołanej ustawy z 1950 r., stanowiących o prawie osób reprezentujących przedsiębiorstwo energetyczne do wstępu, zaś obowiązku właścicieli i posiadaczy do umożliwienia tego wstępu i wykonania czynności na posesjach i w budynkach, dokonywania tam oględzin i pomiarów oraz wykonywania robót i zakładania urządzeń, jakich będzie wymagać powszechna elektryfikacja, stosownie do zarządzenia organu administracyjnego. Mając na uwadze powyższe, stwierdzić należy, że wnioski, które Sąd Rejonowy wyprowadził z zebranego materiału dowodowego, przy uwzględnieniu właściwych przepisów prawa, są logiczne i prawidłowe oraz zasługują w pełni na aprobatę.

Wbrew zarzutom apelacji, nie budzi żadnych wątpliwości i oczywisty jest interes prawny (art. 510 § 1 k.p.c., art. 609 § 1 k.p.c.) uczestnika postępowania w podniesieniu zarzutu nabycia służebności o treści służebności przesyłu w drodze zasiedzenia, za pomocą którego to zarzutu zmierzał on do wykazania dysponowania tytułem prawnym do korzystania z przedmiotowej nieruchomości, co wyklucza uwzględnienie niniejszego wniosku.

Odnośnie dalszych zarzutów naruszenia przepisów postępowania, wskazać trzeba, iż stosownie do treści przepisu art. 278 § 1 k.p.c., w wypadkach wymagających wiadomości specjalnych sąd po wysłuchaniu wniosków stron co do liczby biegłych i ich wyboru może wezwać jednego lub kilku biegłych w celu zasięgnięcia ich opinii. Natomiast zgodnie z dyspozycją przepisu art. 286 k.p.c., sąd może zażądać ustnego wyjaśnienia opinii złożonej na piśmie, może też w razie potrzeby zażądać dodatkowej opinii od tych samych lub innych biegłych. Przepis art. 286 k.p.c. odnosi się do uprawnienia sądu, który – nie poprzestając na pisemnej opinii biegłego – może zażądać dodatkowych ustnych wyjaśnień lub dodatkowej opinii od tych samych lub innych biegłych.

W judykaturze ugruntowane jest stanowisko, które tutejszy Sąd w pełni podziela, iż dowód z opinii biegłego ma szczególny charakter, a mianowicie korzysta się z niego w wypadkach wymagających wiadomości specjalnych. Do dowodów tych nie mogą więc mieć zastosowania wszystkie zasady o prowadzeniu dowodów a w szczególności art. 217 k.p.c. W konsekwencji nie można przyjąć, że sąd obowiązany jest dopuścić dowód z opinii biegłych w każdym wypadku, gdy domaga się tego strona, a ma taki obowiązek jedynie wówczas, gdy w sprawie zachodzi konieczność wyjaśnienia zagadnień wymagających wiadomości specjalnych (zob. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 lutego 1974 r., II CR 817/73, Lex nr 7404, także podobnie w wyroku z dnia 18 lutego 1974 r., II CR 5/74, Lex nr 7407 i w wyroku z dnia 15 listopada 2001 r., II UKN 604/00, PPIPS 2003/9/67).

Mając na uwadze powyższe, nie można zarzucić Sądowi Rejonowemu naruszenia powyższych przepisów, w sytuacji gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy był wystarczający do rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, w której nie zachodziła potrzeba wyjaśnienia kwestii wymagających wiadomości specjalnych.

Wbrew stanowisku skarżącego, w niniejszej sprawie nie doszło też do naruszenia wskazanych w apelacji przepisów prawa materialnego, ani ustanowionych w Konstytucji RP zasad sprawiedliwości społecznej, zasady pewności wobec prawa, zasady nie działania prawa wstecz, zasady zaufania obywateli do działań Państwa w zakresie stanowienia i stosowania prawa, zasady ochrony wolności i praw, w tym prawa własności. Jak wynika z art. 64 ust. 3 Konstytucji

RP własność może być ograniczona tylko w drodze ustawy i tylko w zakresie, w jakim nie narusza ona istoty prawa własności. Zastosowane przez Sąd Rejonowy przepisy prawa, a w szczególności art. 292 k.c., art. 172 k.c. w zw. z art. 305⁴ k.c. dopuszczają możliwość nabycia służebności przez zasiedzenie. W judykaturze ugruntowany jest pogląd, który podziela również tutejszy Sąd, zgodnie z którym przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu (art. 305¹-305⁴ k.c.) dopuszczalne było nabycie w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2008 r., III CZP 89/08, LEX nr 458125, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2008 r., II CSK 389/08, LEX nr 484715).

W judykaturze podniesiono, że niejednokrotnie korzystanie z cudzej nieruchomości jest potrzebne do funkcjonowania przedsiębiorstwa. Dlatego na kwestię służebności gruntowej trzeba spojrzeć w sposób uwzględniający potrzeby związane z działalnością gospodarczą. W uchwale z 17 stycznia 2003 r., III CZP 79/02 (OSNC 2003/11/142) Sąd Najwyższy dopuścił ustanowienie służebności gruntowej dla korzystania z urządzenia, które wchodzi w skład przedsiębiorstwa, tak jak stacja elektroenergetyczna. Także w orzeczeniach z 31 maja 2006 r., IV CSK 149/05 (LEX nr 258681) i z dnia 8 września 2006 r., II CSK 112/06 (LEX nr 193240), Sąd Najwyższy stwierdził, że przedsiębiorstwo państwowe mogło nabyć służebność gruntową przez zasiedzenie, i to również gdy jedynie usprawnia ona jego prowadzenie, a nie jest konieczna.

Jak prawidłowo ustalił Sąd I instancji w oparciu o zebrany w sprawie materiał dowodowy, zarządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 lipca 1993 r., a następnie aktem notarialnym z dnia 12 lipca 1993 r., Rep A nr 2413/93 sporządzonym przed Notariuszem T. J. w W. nastąpiło przekształcenie zakładu energetycznego, będącego przedsiębiorstwem państwowym (zgodnie z zasadą jednolitego funduszu własności państwowej - art. 128 k.c. do 1 lutego 1989 r. przedsiębiorstwa państwowe, jakkolwiek były osobami prawnymi, to zarządzały mieniem państwowym w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa) w spółkę akcyjną, której nazwa brzmiała: Zakład (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w B.. Następnie po zawarciu umowy aportowego zbycia przedsiębiorstwa z dnia 30 czerwca 2007 r. oraz dalszych przekształceniach podmiotowych rozpoczęła działalność (...) sp. z o.o., przekształcona następnie w spółkę akcyjną na którą przeszła własność urządzeń przesyłowych wraz z prawami związanymi z tymi urządzeniami. Jak wynika z powyższych ustaleń oraz obowiązujących przepisów prawa, w tym art. 44 k.c., art. 55¹ k.c. w zw. z art. 55² k.c., art. 494 k.s.h., nastąpiło przeniesienie nabytej w drodze zasiedzenia przez poprzednika prawnego uczestnika postępowania – Skarb Państwa służebności gruntowej o treści służebności przesyłu na kolejnych poprzedników prawnych uczestnika postępowania, a ostatecznie na uczestnika postępowania. Zatem, wbrew stanowisku apelacji, niewątpliwie uczestnik postępowania posiada tytuł prawny do korzystania z nieruchomości wnioskodawcy w postaci zasiedzianej służebności gruntowej o treści służebności przesyłu. Powyższe zaś czyni bezzasadnym przedmiotowy wniosek o ustanowienie służebności przesyłu.

Reasumując, stwierdzić należy, iż Sąd Rejonowy, opierając się na całokształcie okoliczności wynikających z wszechstronnie ocenionego materiału dowodowego niniejszej sprawy, poczynił prawidłowe ustalenia i ocenę prawną, a wydane przezeń rozstrzygnięcie jest słuszne i właściwe.

Wobec powyższego apelacja wnioskodawcy nie mogła odnieść pożądanego skutku i jako bezzasadna podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. (pkt I sentencji wyroku).

O kosztach postępowania za instancję odwoławczą Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. w związku z § 7 pkt 3 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.2013.490 t.j.), jak w pkt II sentencji wyroku.